

СИЛАБУС КУРСУ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Галузь знань: **19 «Архітектура та будівництво»**
Спеціальність: **191 «Архітектура та містобудування»**
Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Освітньо-професійна програма: **«Архітектура та містобудування»**

Рік навчання: **1**
семестр: **II**

Кількість кредитів: **4**
мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПП: д. архіт., проф. **Дячок Оксана Миронівна**

Контактна інформація: **Ternopil-oks@wunu.edu.ua, (0352) 47-50-50#19-222**

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни «Збереження культурної спадщини» є формування системи знань щодо сутності культурної спадщини та її ролі в житті суспільства; вивчення основних об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО; ознайомлення з культурною спадщиною України; вивчення основних документів, що регулюють збереження культурних надбань в Україні та світі; ознайомлення з основними досягненнями ЮНЕСКО щодо збереження світової культурної спадщини; знайомство з практикою збереження та популяризації культурних цінностей в Україні та світі; залучення молоді до практичної діяльності зі збереження всесвітньої культурної спадщини.

Курс «Збереження культурної спадщини» покликаний сформувати у майбутніх фахівців засади гуманістичного світогляду, прищепити розуміння необхідності дбайливого відношення до культурного надбання людства, моделювати їх поведінку в соціокультурному просторі в умовах розмаїття культур та в своїй майбутній професійній діяльності. Лише діалог культур уможливує глибину розуміння особливостей культурної спадщини світу, формує терпимість і повагу до інших народів та їх культур.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1			
Теоретичні та нормативно-правові аспекти культурної спадщини			
2 / 0	Феномен культурної спадщини	Мета, предмет і завдання курсу. Актуальність вивчення культурної спадщини в Україні та світі. Значення, функції та сутність, структура культурної спадщини. Поняття	поточне опитув.

		«культурна спадщина» в міжнародних і національних нормативно-правових документах. Об'єкт культурної спадщини. Три категорії об'єктів: пам'ятки, ансамблі, визначні місця. Поняття «нематеріальна культурна спадщина». Визначення поняття культурної спадщини в академічних виданнях України.	
2 / 2	Діяльність Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	Роль Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) в збереженні культурної спадщини світу. Історія, структура, напрями діяльності ЮНЕСКО в галузі культури. Список, основні об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: мета та глобальна стратегія складання, критерії відбору культурних об'єктів, географія об'єктів всесвітньої спадщини. Програма та реєстр ЮНЕСКО «Пам'ять світу»: концепція та мета. Об'єкти України у Міжнародному реєстрі «Пам'ять світу».	поточне опитув.
2 / 2	Пам'ятки України у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО	Україна в культурній спадщині Європи та світу. Об'єкти та території світового значення в Україні, занесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Проблеми збереження пам'яток України в умовах окупації Криму та російсько-української війни.	поточне опитув.
2 / 2	Нематеріальна культурна спадщина	Сутність нематеріальної культурної спадщини. Поняття «нематеріальна культурна спадщина» в міжнародних і національних нормативно-правових документах. Репрезентативний список нематеріальної культурної спадщини людства: мета та глобальна стратегія складання, критерії відбору об'єктів. Список нематеріальної культурної спадщини, що потребує термінової охорони. Національний перелік об'єктів нематеріальної культурної спадщини України.	поточне опитув.
2 / 0	Міжнародний досвід охорони та збереження культурної спадщини	Європейський досвід збереження культурної спадщини. Історія охорони культурних цінностей у Франції, Великобританії, Греції, Польщі, Німеччині, Італії. Досвід правової	поточне опитув.

		охорони культурної спадщини в зарубіжних країнах. Захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту. «Договір щодо охорони художніх і наукових закладів та історичних пам'яток» (відомий як Пакт Реріха). Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту (1954 р.). Міжнародні конвенції і рекомендації ЮНЕСКО та Європейського Союзу щодо охорони та збереження культурної спадщини. Конвенція ЮНЕСКО про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження. Конвенції Ради Європи. Міжнародні органи вивчення пам'яток історії, культури, архітектури та містобудування, археології, культурних ландшафтів.	
2 / 0	Законодавчі, нормативно-правові та інституціональні основи захисту культурної спадщини в Україні	Українська законодавча база та нормативне забезпечення захисту культурної спадщини. Конституція України про охорону культурної спадщини. Базові закони про культурну спадщину. Система органів влади України у сфері збереження та управління культурною спадщиною. Розмежування повноважень щодо управління культурною спадщиною в Україні.	тестування, модульна контрольна робота
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти збереження культурної спадщини			
2 / 2	Збереження культурної спадщини в музеях	Виникнення та розвиток музеїв у світі. Періоди розвитку музейної справи. Розвиток музеїв в Україні, їх класифікація, типи за категоріями відвідувачів та за юридичною приналежністю (власністю). Нові технології та інноваційні підходи до розширення музейного простору. Фондова робота як основний напрям роботи музеїв. Музейний фонд України. Особливості української національної музейної політики. Закон України «Про музеї та музейну справу». Особливості діяльності музеїв в галузі збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.	поточне опитув.
2 / 2	Збереження культурної	Історія та розвиток музейної справи в	поточне

	спадщини в музеях Тернопільщини	Галичині. Типологія музеїв краю. Аналіз діяльності музеїв на Тернопільщині: проблеми і перспективи. Роль громадськості та меценатів у збереженні культурної спадщини в музеях Тернопільщини. Проблеми збереження музейних фондів України в умовах російсько-української війни.	опитув.
2 / 2	Історико-культурні заповідники	Роль історико-культурних заповідників у справі збереження культурної спадщини. Специфіка історико-культурних заповідників на базі ансамблів, комплексів пам'яток архітектури й містобудування, історії й культури, історичних центрів міст. Класифікація та функціонування історико-культурних заповідників. Мережа історико-культурних заповідників в Україні. Національні заповідники в Україні. Діяльність історико-культурних заповідників України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.	поточне опитув.
2 / 2	Збереження культурної спадщини в архівах	Роль архівів у справі збереження культурної спадщини. Світова практика діяльності архівних установ. Діяльність архівів в Україні: проблеми і перспективи. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». Специфіка функціонування сучасного архіву. Нові технології та інноваційні підходи до діяльності архівів у галузі збереження культурної спадщини. Національний архівний фонд: сучасний стан в Україні. Діяльність архівів України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.	поточне опитув
2 / 0	Збереження культурної спадщини у бібліотеках	Роль бібліотек у справі збереження культурної спадщини. Бібліотеки в Україні та світі: проблеми і перспективи. Світова практика діяльності бібліотек. Специфіка функціонування сучасної бібліотеки. Нові технології та інноваційні підходи до діяльності бібліотек у галузі збереження культурної спадщини. Національний бібліотечний фонд: сучасний стан в Україні.	поточне опитув.

		Діяльність бібліотек України у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.	
2 / 0	Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Український культурний фонд	Поняття «культурна політика». Мета та завдання культурної політики. Культурна політика держави в галузі збереження культурної спадщини. Особливості культурної політики в Україні та світі. Моделі культурної політики: світовий досвід. Культурні інституції та їх види. Ведення реєстрів з культурних цінностей. Національний перелік об'єктів культурної спадщини та особливості його формування. «Державний реєстр нерухомих пам'яток України». Центр досліджень історико-культурної спадщини України. Діяльність Українського культурного фонду. Закон «Про український культурний фонд». Підтримка культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір. Ключові напрями програм грантової підтримки. Проблеми бюджетного фінансування УКФ в умовах російсько-української війни.	поточне опитув.
2 / 0	Культурна дипломатія. Український інститут	Роль культурної дипломатії в популяризації культурної спадщини країни. Культурна дипломатія: світовий досвід. Культурна дипломатія України: історія та сучасність. Інституції української діаспори. Проблема визнання світових імен українськими. Український інститут та його діяльність у світі. Культурна дипломатія України в умовах російсько-української війни.	поточне опитув.
2 / 0	Діяльність громадських організацій, волонтерів і меценатів у справі збереження культурної спадщини	Феномен волонтерства у справі збереження культурної спадщини. Міжнародна співпраця громадських організацій. Роль громадськості (громадських організацій) в охороні культурної спадщини. «Українське товариство охорони пам'яток історії та культури»: історія та сучасність. Фінансування культури меценатами: європейський та український досвід збереження культурної спадщини. Філантропічні ініціативи українського	поточне опитув.

		підприємництва у сфері збереження культурної спадщини в умовах російсько-української війни.	
2 / 0	Культурна спадщина і розвиток туризму	Специфіка культурного, релігійного, етнографічного та агро-туризму. Мета, завдання, стратегії розвитку і перспективи замкового туризму в Україні та світі. Класифікація туристських маршрутів, принципи й методи розроблення маршруту. Підготовка та організація екскурсій.	ректорська контрольна робота

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андрус Г. О. Охорона культурної спадщини України в контексті світових інтеграційних процесів (друга половина ХХ – поч. ХХІ ст.) : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства за спец.: 26.00.05 – музеєзнавство, пам'яткознавство. К., 2009. 11 с.
2. Історико-культурна спадщина: проблеми дослідження і збереження / ред. кол.: В. О. Горбик (відп. ред.), О. П. Дорошко, С. І. Кот, О. І. Лугова, ін. К., 1998. 399 с.
3. Культурна спадщина в контексті «Зводу пам'яток історії та культури України» / ред. кол.: В. А. Смолій (голова), Г. В. Боряк, В. М. Даниленко, ін. К., 2015. 486 с.
4. Культурна спадщина людства: збереження та використання : навч. посіб. / за ред. В. І. Акуленко, І. П. Магазинщикова, М. І. Моздир, О. О. Тарасенко. Львів, 2002. 160 с.
5. Культурна спадщина України : бібліогр. покажч. / уклад.: В. В. Степко, Г. О. Стешенко, Т. В. Улятовська, А. А. Чернявська. К., 2012. 140 с.
6. Поливач К. А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. К., 2012. 208 с.
7. Кот С. І. Про стан збереження культурної спадщини України: Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні» 18 квітня 2018 р. / відп. ред. В. М. Даниленко. К., 2018. 43 с.
8. Курило Т. В. Правова охорона культурної спадщини України. Львів, 2005. 156 с.
9. Литовченко В. В. Роль ЮНЕСКО в охороні та збереженні культурної спадщини в Україні (1954–2010 рр.) : дисертація канд. іст. наук за спец.: 07.00.02. Миколаїв, 2015. 200 с.
10. Нематеріальна культурна спадщина України. *Офіційний сайт Міністерства культури та інформаційної політики України*. URL: <https://mkip.gov.ua/content/nematerialna-kulturna-spadshchina.html>
11. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні : пам'ятка / уклад. О. О. Скаченко, наук. ред. Ю. М. Ключко. К., 2014. 71 с. : іл.
12. Рибчинський О. Аналіз програм збереження культурної спадщини України. URL: <https://kultura.org.ua/wp-content/uploads/Heritage.pdf>
13. Спільна історія. Діалог культур : навч. посіб. Львів, 2013. 256 с.
14. Які об'єкти охороняє ЮНЕСКО в Україні?. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 2020. URL: <https://ukrainer.net/unesko-v-ukraini/>
15. Videiko M.Yu. Ukraine: from Trypillia to Rus. К., 2010.
16. UNESCO World Heritage List. URL: <http://www.thesalmons.org/lynn/world.heritage.html>
17. Ukraine. URL: <http://whc.unesco.org/en/statesparties/ua>
18. Закон України «Про культуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>
19. Закон України «Про охорону культурної спадщини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>

20. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-14>
21. Закон України «Про музеї та музейну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>
22. Закон України «Про охорону археологічної спадщини». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-15>
23. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12>
24. Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_226
25. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089
26. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d69

Інтернет-джерела:

Архіви. URL: <http://www.archives.gov.ua/>

Літопис. URL: <http://litopys.org.ua/>

Вікіпедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>

Музейний простір. URL: <http://prostir.museum/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Екзамен

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15	40
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	екзамен

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор EpsonEB-505	1-15
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-15